

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ  
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**



**Факультет природничих наук**

Кафедра **географії та природознавства**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**Політична географія світу**

Освітня програма **Середня освіта (Географія)**

Спеціальність **014 Середня освіта**

Галузь знань **01 Освіта / Педагогіка**

Затверджено на засіданні кафедри  
географії та природознавства

Протокол № 5 від “23” січня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

## ЗМІСТ

1. Загальна інформація	3
2. Опис дисципліни	3
3. Структура курсу	4
4. Система оцінювання курсу	8
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу	8
6. Ресурсне забезпечення	9
7. Контактна інформація	11
8. Політика навчальної дисципліни	11

## 1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Політична географія світу
Освітня програма	Середня освіта (Географія)
Спеціальність	014 Середня освіта
Галузь знань	Галузь знань __ 01 Освіта / Педагогіка _
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	Основна
Курс / семестр	1/2
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 24 год. Семінарські заняття – 36 год. Самостійна робота – 180 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	<a href="https://cee.pnu.edu.ua/%d0%b2%d1%85%d1%96%d0%b4-2/">https://cee.pnu.edu.ua/%d0%b2%d1%85%d1%96%d0%b4-2/</a>

## 2. Опис дисципліни

<p><b>Мета</b> – ознайомлення з основними закономірностями, поняттями і категоріями політичної географії, формування у студентів просторової уяви про стан і розвиток політичної карти світу та АТУ окремих держав світу та вміння працювати із джерелами країнознавчої інформації.</p> <p><b>Цілі:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– оволодіння теоретичними знаннями з дисципліни;</li> <li>– вивчення основних елементів політичної карти світу;</li> <li>– оволодіння методами аналізу політико-географічних баз даних;</li> <li>– здобуття навичок самостійного країнознавчого дослідження;</li> <li>– встановлення основних трендів ПГ процесів в Україні і світі.</li> </ul>
<p style="text-align: center;"><b>Компетентності:</b></p> <p>ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, у процесі виявлення та оцінки педагогічних проблеми, вироблення рішень щодо їх усунення;</p> <p>ФК 1. Наявність системи наукових знань із дисциплін фундаментальної та професійної підготовки, здатність до їх застосування на практиці.</p> <p>ФК 2. Здатність вільно оперувати фаховими поняттями і термінами для виконання професійних завдань.</p> <p>ФК 6. Здатність працювати із навчально-методичною та науково-географічною літературою, систематично підвищувати професійно-педагогічну кваліфікацію.</p> <p>ФК 9. Здатність кваліфіковано аналізувати навчальні матеріали, добирати альтернативні підручники, атласи, посібники, які найбільше відповідають цілям і умовам навчання, розробляти навчально-методичні матеріали для проведення занять.</p>
<p style="text-align: center;"><b>Програмні результати навчання:</b></p> <p>ПРН 1. Здатність застосовувати базові знання із фундаментальних</p>

природничо-математичних (вищої математики, фізики, хімії, геології) та суспільно-гуманітарних (філософії, історії, культурології) для глибшого розуміння сутності процесів та явищ у природних оболонках Землі, життєдіяльності людського суспільства.

ПРН 2. Здатність демонструвати глибокі знання сучасних концепцій і теоретичних положень географічної науки, її структурних компонентів, розуміння особливостей та закономірностей просторової організації ландшафтної оболонки Землі.

ПРН 3. Оволодіння методологічними підходами, конкретними методами та прийомами дослідження, які використовуються у процесі географічного вивчення глобальної, регіональних та локальних гесистем.

ПРН 11. Вміти ефективно діяти, розв'язуючи стандартні та проблемні методичні задачі під час опрацювання з учнями змістових ліній, визначених Державним стандартом базової середньої освіти.

ПРН 16. Розуміти значення культури як форми людського існування, цінувати різноманіття та мультикультурність світу, використовувати знання іноземних мов для успішної комунікації у професійній діяльності.

### 3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Кількість годин	Завдання
1.	Теоретико-методологічні засади політичної географії.	Ознайомитись з такими поняттями: 1. Об'єкт, предмет політичної географії. 2. Визначення політичної географії. 3. Територіальна організація політичного життя. 4. Функції політичної географії. 5. Актуальні напрями і завдання політикогеографічних досліджень. 6. Структура політичної географії.	4	Питання тести
2.	Історія політико-географічної думки	Ознайомитись з такими поняттями: 1. Протонауковий період. 2. Квазінауковий період. 3. Науковий період першої половини ХХ століття.	4	Питання тести

3.	Сучасна політична географія.	Ознайомитись з такими темами: 1. Політична географія в 1950-х початку 1970-х років: застій і пошуки шляхів відновлення. 2. «Нова» політична географія: джерела, проблематика, теорія..	4	Питання тести
4.	Українська політико-географічна думка	Володіти знаннями про: 1. Політико-географічні погляди С. Рудницького. 2. Внесок Ю. Липи у розвиток політичної географії. 3. Внесок В. Кубійовича у становлення вітчизняної політичної географії. 4. Сучасний розвиток політичної географії в Україні.	4	
5.	Головні поняття політичної карти світу (частина 1)	Знати поняття: 1. Політична карта світу та її структура. 2. Держава – головне поняття політичної карти. 3. Асоційовані держави, протекторати і кондомініуми.	4	Питання тести
6.	Головні поняття політичної карти світу (частина 2)	Знати поняття: 1. Політико-територіальні утворення: залежні країни і території. 2. Нейтральні чи нейтралізовані території. 3. Орендовані території, міжнародні концесії.	4	Питання тести
7.	Політичний поділ Світового океану, повітряного і космічного просторів.	Ознайомитись з: 1. Значення Світового океану у системі міжнародних відносин. 2. Уявлення про світовий океан і його складові частини. 3. Політичний поділ повітряного та космічного простору.	4	Питання
8.	Держава як геопросторов а політична система.	Знати поняття: 1. Державна територія. 2. Державні кордони. 3. Встановлення державних кордонів. 4. Політико-	4	Питання тести

		географічне і геополітичне положення держави.		
9.	Держави в сучасному світі.	Володіти знаннями про: 1. Типи територіально-політичних систем. 2. Форми державного правління і політичні режими. 3. Форми державного устрою. 4. Адміністративна географія держави.	4	Питання тести
10.	Ключові територіальні структури держав світу та проблеми їх цілісності	Володіти знаннями про: 1. Типи територіальних структур. 2. Відцентрові процеси, сепаратизм і сецесіонізм. 3. Квазі-держави. 4. Територіально-політичні конфлікти.	4	Питання тести
11.	Розбудова державності та державного кордону України.	Володіти знаннями про: 1. Конституційне визначення форми правління, адміністративно-територіального устрою України. 2. Відповідність територіально-політичної структури України історико-географічній та етногеографічній. 3. Позиційні характеристики території України. 4. Нормативне оформлення функціонування державного кордону України. 5. Конфігурація і форма території України. 6. Агресія Росії щодо суверенної території України в 2014-2024 рр.	4	Питання Тести, Практичні роботи
12.	Основи електоральної географії	Знати такі питання: 1. Розвиток електоральної географії. 2. Основні завдання і методи електорально-географічних досліджень. 3. Чинники формування електоральних уподобань населення.	4	Питання тести

		4. Просторові особливості останніх виборчих кампаній.		
13.	Політична карта Європи	Знати такі питання: 1. ПГП Європи 2. Політико-географічні форми. 3. Політико-географічні структури. 4. Політико-географічні процеси. 5. Адміністративно-територіальний устрій країн Європи	2	Питання Тести, Практичні роботи
14.	Політична карта Азії	Знати такі питання: 1. ПГП Азії 2. Політико-географічні форми. 3. Політико-географічні структури. 4. Політико-географічні процеси. 5. Адміністративно-територіальний устрій країн Азії	2	Питання Тести, Практичні роботи
15.	Політична карта Америки	Знати такі питання: 1. ПГП Америки 2. Політико-географічні форми. 3. Політико-географічні структури. 4. Політико-географічні процеси. 5. Адміністративно-територіальний устрій країн Америки	2	Питання Тести, Практичні роботи
16.	Політична карта Африки	Знати такі питання: 1. ПГП Африки 2. Політико-географічні форми. 3. Політико-географічні структури. 4. Політико-географічні процеси. 5. Адміністративно-територіальний устрій країн Африки	2	Питання Тести, Практичні роботи
17.	Політична карта Австралії та Океанії	Знати такі питання: 1. ПГП Австралії та Океанії 2. Політико-географічні форми. 3. Політико-географічні структури.	2	Питання Тести, Практичні роботи

		4. Політико-географічні процеси. 5. Адміністративно-територіальний устрій країн макрорегіону		
18.	Міжнародні організації	Знати такі питання: 1. Історія формування МО. 2. Типізація МО. 3. Членство України в МО.	2	Питання Тести
19.	Основи Європейської інтеграції України	1. Передумови і чинники євроінтеграції. 2. Історико-географічні аспекти розширення ЄС. 3. Регіональна політика ЄС. 4. Місце єврорегіонів у архітектурі соціально-економічної взаємодії та безпеки ЄС. 5. Інтеграція України до ЄС: можливості і загрози.		Самостійне опрацювання та контрольне оцінювання в кінці семестру.

#### 4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	8
Семінарське заняття/Практичне заняття	27
Самостійна робота	10
Індивідуальне завдання	5
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

#### 5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Номер навчального заняття (залежить від розподілу у розділі I)																			Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
Лекції		1		1		1		1		1		1								8
Семінарські з-тя	3		3		3		3		3		3		1,5	1,5		3		3		27
Самостійна р-та																	5			10
Індивідуальні завдання															5					5
Залік /Екзамен																			50	50
Всього за заняття	3	1	3	1	3	1	3	1	3	1	3	1	1,5	1,5	5	3	1,5	3	50	100



## 6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Література:	
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Безуглий В. В., Козинець С. В. Регіональна суспільна географія світу. Навчальний посібник. К., 2007. 688 с.</li> <li>2. Блій Г. де, Муллер Пітер Географія: світи, регіони, концепти / Пер. з англ.; Передмова та розділ «Україна» О.Шаблія. – К.: Либідь, 2004. – 740 с.</li> <li>3. Вегеш М. Західна геополітика в іменах. Ужгород, 2003. 200 с.</li> <li>4. Гольцов А. Г. Геополітика та політична географія. Підручник / А. Г. Гольцов. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 416 с.</li> <li>5. Гудзеляк І. Політична карта світу: актуальний аналіз головних елементів. Наукові записки ТНПУ імені Володимира Гнатюка. Сер. Географія. 2022. № 1 (52). С. 112-120.</li> <li>6. Дністрянський М.С. Геополітичні доктрини і підходи: критичний аналіз методології. Монографія / Мирослав Степанович Дністрянський. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. – 114 с.</li> <li>7. Дністрянський М. Геополітика: Навчальний посібник / Мирослав Степанович Дністрянський. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 436 с.</li> <li>8. Дністрянський М.С. Політична географія України: навчальний посібник / М.С. Дністрянський. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 348 с.</li> <li>9. Дністрянський М.С. Загострення геополітичних взаємин у період постмодерну та становище України: монографія. – Львів, 2021. – 154 с.</li> <li>10. Євроінтеграція в умовах війни: виклики і перспективи. Аналітична доповідь. Грудень 2022. К.: Razumkov centre, 2022. 9 с.</li> <li>11. Євроінтеграція України: десять ключових подій. URL : <a href="https://www.slovoidilo.ua/2023/11/21/infografika/polityka/yevrointehracziya-ukrayiny-desyat-klyuchovykh-podij">https://www.slovoidilo.ua/2023/11/21/infografika/polityka/yevrointehracziya-ukrayiny-desyat-klyuchovykh-podij</a> (дата звернення 5.01.2024).</li> <li>12. Єрґін Д. Нова карта світу: Енергетика, клімат, конфлікти. К., 2022. 488 с.</li> <li>13. Жук П., Мазур Н., Соломонюк Р., Турчак Р. Етнополітична крата світу XXI століття. Методичний і предметний коментарі. Тернопіль, 2000. 238 с.</li> <li>14. Кіссінджер Г. Світовий порядок: роздуми про характер націй в історичному контексті. 2-ге видання. К.: Наш формат, 2018, 320 с.</li> <li>15. Книш М., Котик Л. Політико-географічна глобалістика. Навчальний посібник. Львів, 2014. 483 с.</li> <li>16. Кузишин А. Методичні рекомендації для проведення семінарських занять з курсу «Політична географія з основами геоглобалістики». Тернопіль, 2022. 71 с.</li> </ol>	

17. Кузишин А.В. Суспільно-географічна характеристика електроальної культури на виборчому полі областей Карпатсько-Подільського регіону. URL <http://geography.tnpu.edu.ua/%D0%BA%D1%83%D0%B7%D0%B8%D1%88%D0%B8%D0%BD-%D0%B0-%D0%B2/> (дата звернення 14.01.2024).
18. Міжнародні організації: Навч. посіб. / За ред. О.С.Кучика. – К.: Знання, 2005. – 497 с.
19. Міжнародні організації: Навч. посібник/За ред. Козака Ю.Г., Ковалевського В.В., Логвінової Н.С. – К.: Центр навчальної літератури, 2009. - 223с.
20. Муазі Д. Геополітика емоцій: Як культура страху, приниження та надії змінюють світ. К., 2018. 184 с.
21. Політична географія і геополітика: Навчальний посібник. К., 2007. 255 с.
22. Сливка Р.Р. Просторові трансформації міського середовища Донбасу під впливом воєнного урбіциду / Р.Р. Сливка, І.І. Закутинська, Б.В. Глуханюк // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія географічні науки. – 2018. – № 8. – С. 119-128.
23. Сливка Р.Р. Вплив змін довкілля на генезу територіально-політичних суперечностей / Р. Сливка. // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Географічні науки. – 2019. – Випуск 10. – С. 67-75.
24. Сливка Р.Р. Розвиток туризму в регіонах заморожених конфліктів: політико-географічний аспект / Р.Р. Сливка // Сучасні проблеми розвитку туризму в Україні: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 16-17 травня 2019 р.) — Львів, 2019. – С. 31–38 (8 ст.).
25. Сливка Р.Р. Функціональна вразливість держави щодо конфліктів: просторовий вимір / Р.Р. Сливка // Міжнародній науково-практичній конференції "Регіон-2019: стратегія оптимального розвитку" (16-18 жовтня 2019 р.). – Харків, 2019. – С. 42-45 (4 ст.).
26. Сливка Р.Р. Вплив природних умов і змін довкілля на територіально-політичні конфлікти / Р.Р. Сливка // Міждисциплінарні інтеграційні процеси у системі географічної та екологічної науки: матеріали міжнародної наук.-практ. конф. присвяченої 25-річчю відкриття спеціальності «Екологія» у Тернопільському національному педагогічному університеті ім. В. Гнатюка (7-8 травня 2019 р.) // наук. ред. Л.П. Царик, М.Я. Сивий, А.В. Кузишин, Я.О. Мариняк. – Тернопіль: СМП «Тайп», 2019. – С. 68-72.
27. Сливка Р.Р. Чи має право на існування конструктивно-географічний підхід в географії територіально-політичних конфліктів? / Р.Р. Сливка // Конструктивна географія і картографія: стан, проблеми, перспективи :

матеріали міжнародної науковопрактичної онлайн-конференції, присвяченої 20-річчю кафедри конструктивної географії і картографії Львівського національного університету імені Івана Франка (Україна, м. Львів, 1–3 жовтня 2020 р.). Львів: Простір-М, 2020. 33-37 с.

28. Сливка Р.Р. Понятійна основа географії територіально-політичних конфліктів. *Сучасні напрямки розвитку географії України: Монографія* [за заг. редакцією проф. Лозинського Р.М.]. Львів, ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. С. 226-259.
29. Стафійчук В.І. Політична географія світу: Навчальний посібник. Херсон, 2019. 306 с.
30. Україна на шляху до ЄС: реалії та перспективи. Національна безпека і оборона. 2022, № 1-2. 132 с.
31. Яценко Б.П., Барбарицька В.К. Країнознавство: основи теорії. К., 2009. 312 с.
32. Gentile M. Geopolitical fault-line cities in the world of divided cities. *Political Geography*. 2019. #71. 126–138 p.
33. Political Geography. In: *Encyclopedia of Human Geography*. Edited by B. Warf. Thousand Oaks, London, New Delhi: SAGE Publications, 2006. 640 p.
34. Slyvka R. Dynamics of territorial and political conflicts in the world, *Часопис соціально-економічної географії*. 2016. № 4. С. 16-28.
35. Slyvka R., Zakutynska I. (2020) How do state and military borders divide the urban spaces of Donbas? Cases of Milove/Chertkovo and Zolote. In: *Spatial Conflicts and Divisions in Post-socialist Cities* / Ed. by V. Mihaylov., Springer International Publishing. London, 2020. DOI: 10.1007/

## 7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра географії та природознавства, вул. Галицька 201, кабінет 206, сайт: <a href="https://kgip.pnu.edu.ua/op-magistr-014-07/навчальний-план-середня-освіта-геогра-2/">https://kgip.pnu.edu.ua/op-magistr-014-07/навчальний-план-середня-освіта-геогра-2/</a> електронна адреса: <a href="mailto:kgp@pnu.edu.ua">kgp@pnu.edu.ua</a>
Викладач (і) Гостьові лектори	доц. Сливка Роман Радославович
Контактна інформація викладача	<a href="mailto:slyvkaromanrad@gmail.com">slyvkaromanrad@gmail.com</a>

## 8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Всі аудиторні та самостійні заняття проводяться з дотриманням етичних стандартів
--------------------------	--

	<p>професії.</p> <p>Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали.</p> <p>За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, академічний обмін, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із викладачем дисципліни.</p> <p>Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).</p> <p>Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час підготовки практичних завдань в процесі заняття та здачі тестів у аудиторії.</p> <p>Забороняється добровільна передача інформації між студентами під час тестувань, екзамену чи практичних робіт.</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	Відпрацювання пропусків занять відбувається кожного понеділка в 17.00 онлайн
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Зниження балу на 20 %
Невідповідна поведінка під час заняття	Зниження балу на 0,5
Додаткові бали	Участь в наукових екскурсіях – 5 балів

Викладач \_\_\_\_\_